DE VORBĂ CU INTERNAȚIONALII DE ODINIOARĂ

Sepi Grațian un... Sindelar brunet al României

Pe Sepi Grațian, numit odinioară Sepi II, vechea dragoste pentru fotbal îl determină și acum, la peste 50 de ani, să fie nelipsit nu numai de la jocurile oficiale, ci și de la antrenamentele Politehnicii sau ale altor echipe timișorene. Este lesne de înțeles că această pasiune statornică face din fostul internațional Sepi un interlocutor foarte amabil, gata oricînd să consacre multe minute din timpul său liber discuțiilor despre fotbal.

Puțin mai reținut atunci cînd a venit vorba despre amănuntele autobiografice, Sepi ne-a oferit totuși o serie de date și opinii personale, pe care, considerîndu-le interesante pentru cititorii revistei, le-am consemnat și vi le redăm în cele ce urmează.

În 1922, cînd puștiul pus pe fapte mari s-a prezentat pentru prima dată la trialul de selecție pentru echipa de copii a Politehnicii, antrenorul italian Carnelli, a spus: „Îmi placi, băiete, și cred că vei deveni un fotbalist mare". Cuvintele i s-au întipărit adînc în memorie și spre marea lui mulțumire, mai tîrziu aveau să se adeverească. La 13 ani în ech „a de juniori și la 16 ani în prima garnitură a Politehnicii Timișoara, jocul său avea să anunțe ascensiunea rapidă a unui atacant cu reale calități de coordonator și realizator, rare fiind jocurile în care el să nu înscrie un gol. Pentru o perioadă scurtă, evoluează la „Chinezul" și apoi la „Banatul". Din anul 1929, Sepi apare în formația Universității Cluj, alături de Sfera, Deheleanu, Ploeșteanu, Gain și alții, unde joacă timp de 5 ani. După terminarea stagiului militar, trece la Venus București pentru 2 ani, iar în 1937 se reîntoarce la Timișoara, unde devine atacant de bază al Ripensiei.

Fiind încă elev în cursul superior al liceului comercial din Timișoara, Grațian Sepi este selecționat în echipa națională pentru un joc cu Turcia. Avea doar 17 ani. Debutul său în reprezentativa țării a coincis cu o victorie strălucită, 4—2, unul din cele patru goluri ale românilor fiind opera sa.

Timp de 10 ani, el a figurat în loturile naționale, fiind component de 22 de ori al reprezentativei A. Amintirea cea mai plăcută din perioada aceea o poartă jocului cu Cehoslovacia de la Triest, disputat cu prilejul Campionatului Mondial din 1934, cînd a avut în față pe renumitul portar Planicka. De asemenea, cu multă plăcere își amintește de meciul România — Bulgaria din 1929, cîștigat cu 5—2, în care el a marcat 2 goluri, fapt ce l-a determinat pe secretarul general al Federației Române de Fotbal din acea vreme, Octav Luchide, să-i dea următoarea dedicație pe fotografia reprezentativei: „Căpitan al echipei naționale la vîrsta de 19 ani nu poate fi decît un mare jucător".

În 1933 are loc jocul dintre echipele de amatori ale României și Ungariei din cadrul Cupei Europei Centrale. Își amintește că unul dintre selecționeri prejera în locul său pe un alt jucător. În cele din urmă a fost ales totuși Sepi. Pentru a demonstra că alegerea a fost bună, el a jucat atît de bine, încît a înscris 4 din cele 5 goluri. Echipa noastră a cîștigat cu 5—1. Șeful delegației maghiare, după joc, a spus: „Dacă Austria are un Sindelar blond, România posedă unul brunet".

Șirul acestor amintiri depănate se poate prelungi cu încă multe altele. Renumele său de atacant, creator și realizator cu mare eficacitate, ne-a îndemnat să-l întrebăm despre unele din „secretele" strălucirii sale ca jucător.

— „Nici un secret", *a fost răspunsul.* „Participam la antrenamente cu o mare plăcere și regularitate. Aveam 3—4 antrenamente săptămînale a cîte 5 ore. În primul antrenament al săptămînii ne propuneam ca principal scop desăvîrșirea condiției fizice și o făceam atît de conștiincios încît la sfîrșitul pregătirii, fiecare dintre noi totaliza 10—12 km. de alergătură, cu și fără minge. Un secret (dacă se poate numi așa) e faptul că după fiecare antrenament continuam trasul la poartă pînă seara tîrziu, de multe ori chiar la lumina lunii. Repetam, repetam la nesfîrșit din mișcare, din viteză, de pe loc, din centrări etc. Însușirea noțiunilor de tactică o făceam în jocul de joi, iar vineri avea loc un antrenament de relaxare. Întreaga noastră pregătire era dominată de o disciplină deosebită, neadmițîndu-se lipsuri sau întîrzieri de la antrenamente, abateri de la indicațiile antrenorilor etc.".

I-am solicitat părerea în legătură cu calitățile absolut necesare unui atacant de clasă.

— „Sînt multe", *ne-a răspuns Grațian Sepi.* „Le voi enumera doar pe cele pe care eu le consider esențiale. Atacantul trebuie să tragă la poartă din orice poziție, fără ezitare și preluări inutile; să judece rapid în acțiunile de joc, de pe teren; să aibă foarte dezvoltat simțul porții și al plasamentului propriu; să-și cunoască bine partenerii de joc și posibilitățile acestora; să joace simplu, fără înfloriturl de prisos; să nu fie egoist, să aibă o condiție fizică bună, viteză de reacție și stabilitate continuă pe picioare pentru a putea proteja corect balonul; să aibă curajul răspunderii în a lua acțiuni pe cont propriu în lupta directă cu apărătorii, să joace la fel de bine cu ambele picioare și să se demarce de îndată ce a pasat mingea. Par multe. În realitate aceste virtuți se obțin în totalitate, cu condiția că cel în cauză să depună o muncă stăruitoare la antrenamente".

— Considerați util aportul foștilor mari jucători la desfășurarea în bune condițiuni a antrenamentelor echipelor noastre?

— „Fără îndoială. Gîndesc că ar fi foarte bine ca foștii jucători să fie cooptați în conducerile secțiilor. Cu experiența și cu bagajul lor de cunoștințe tehnice, ei pot fi de un real folos în pregătirea fotbaliștilor noștri tineri. Aș dori să mai reamintesc că lipsa unor terenuri destinate copiilor, inaccesibilitatea lor la cele ale echipelor din campionatele orășenești sau regionale, constituie un obstacol în calea dorinței celor mici de a practica jocul cu balonul rotund. E adevărat, crearea centrelor de copii a rezolvat într-o măsură această deficiență, dar nu în totalitate. Oricum, în cadrul acestor centre, foștii internaționali pot desfășura o muncă rodnică, împărtășind copiilor cît mai multe din cunoștințele acumulate de-a lungul anilor lor de activitate competițională".

În compania lui Grațian Sepi, minutele au trecut pe nesimțite. Convorbirea cu fostul internațional timișorean a dovedit din nou marea sa pasiune pentru sportul care i-a dăruit atîtea satisfacții în timerețe.

PETRE ARCAN

ÎN JURUL BALONULUI ROTUND

SCRIITORUL... EUSEBIO

„Pantera neagră" a fotbalului portughez își povestește viața într-o carte recent ieșită de sub tipar și intitulată **„Numele meu este Eusebio".**

Un arbitru de fotbal francez, Jean Nico, în vîrstă de 43 ani, a murit în urma unei crize cardiace, în timp ce conducea un meci de fotbal într-un oraș din Alsacia

Întîlnirea era tocmai pe sfîrșite, cînd arbitrul a dictat o lovitură liberă; în același moment, el a început să se clatine și a căzut la pămînt. În timp ce era transportat la spital, a decedat.

În aceeași zi, într-un oraș din Italia, unui spectator care asista la un meci de fotbal disputat între două echipe amatoare, cu 10 minute înainte de terminarea partidei, cînd scorul era 1—0 pentru oaspeți, ca urmare a unei puternice emoții, i s-a făcut rău și a căzut. Transportat de urgență la spital, el a sucombat pe drum.

Cum s-ar zice, au căzut la datorie...

3 STICLE DE BERE — 3 ETAPE SUSPENDARE!

Pentru că după un meci susținut de formația daneză Esbjerg la Praga a băut trei sticle de bere într-un local de noapte din capitala Cehoslovaciei, internaționalul Jens Jörgen Hansen, căpitanul echipei Danemarcei, a fost suspendat pe... trei etape. Cam scumpă bere...

4–3–3 CÎȘTIGĂ NOI ADEPȚI

Antrenorul reprezentativei Țării Galilor (sau managerul, cum obișnuiesc britanicii să-l numească), Dave Bowen, s-a decis să adopte sistemul 4–3–3. Hotărîrea aceasta a luat-o după ce a asistat la jocurile turneului final al campionatului mondial. El a fost foarte mult impresionat de eficacitatea sistemului aplicat de Ramsey, antrenorul echipei Angliei.

Victoria echipei Angliei la recenta ediție a campionatului mondial a fost primită cu multă simpatie de către producătorii viticoli din regiunea franceză Bordeaux, mari amatori de fotbal, al căror sindicat a hotărît să recompenseze frumoasa performanță a fotbaliștilor insulari. În acest scop, imediat după sfîrșitul marii competiții, ei au expediat pe adresa Federației engleze de fotbal, 800 sticle cu renumitul vin de Bordeaux, pentru a fi oferite jucătorilor echipei campioane mondiale. Cum, în același timp, sindicatul marinarilor din Marina comercială britanică a declarat o grevă care a luat sfîrșit numai cu puțin timp în urmă, prețiosul dar nu a putut ajunge la destinație și nu a putut fi înmînat celor cărora le era adresat, decît... săptămîna trecută

SE CAUTĂ UN ANTRENOR FEDERAL!...

Federația scoțiană caută un antrenor pentru echipa națională, deoarece John Prentice a demisionat, avînd o ofertă din Canada, pe care a acceptat-o. Prentice este al 6-lea antrenor pe care l-a avut reprezentativa Scoției, în ultimii ani (Beattie — de două ori, Matt Busby, Ian Coll și Jack Stein).

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

BALOANE, BALOANE

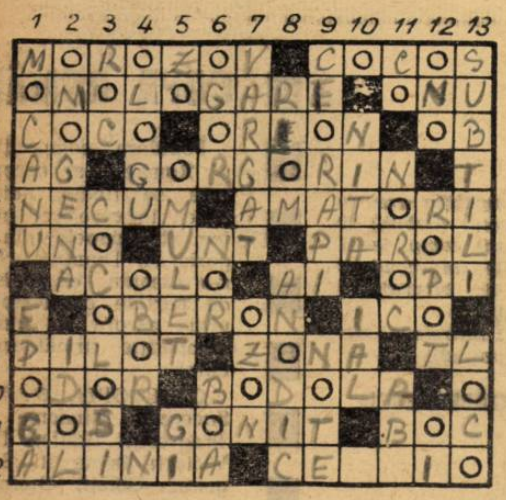

ORIZONTAL: 1) Antrenorul echipei sovietice — Doar cel galic are contingențe cu fotbalul. 2) Recunoașteri decisive ale F.R.F. — Organizația Națiunilor Unite. 3) Dumitrescu, antrenorul — Constelație — Lobi centrali! 4) Argint — Unul din antrenorii taberei de juniori de la Pitești din vara aceasta. 5) Nicidecum — Fotbaliști neprofesioniști. 6) Mamifere din America tropicală — Pe calea laptelui... — Pe cuvînt. 7) În acel loc — Avram ... Iancu — Oraș în Italia. 8) I-a dat de lucru lui Weber — Inițiale orădene. 9) Conducător — Sector tactic — Traian Lupescu. 10) Giuvaer — Fost înaintaș la Venus. 11) Poartă ... suspendată — Pus pe fugă — Apărător petrolist. 12) A prezenta formația pe teren — Fotbalul lui Domenghini.

VERTICAL: 1) Fundaș al campioanei — Perioadă de timp. 2) Echipă sudată — Jucător preferat. 3) Palton rustic — A mușamaliza. 4) Jucător la Farul — Cartier cu rezonanță fotbalistică. 5) Ozon pe centru! — Pitic — Greavu Ilie. 6) Recolta vi-l sugerează — Aranjează ploile pe stadion — Șarpe. 7) În dungi — Fotbalist la... înălțime. 8) Vechea capitală a ducatului Auvergne — Are ce are cu anodul. 9) În ghetele de fotbal — Apreciere după meci. 10) Tînăr înaintaș craiovean — Întreprinderea de Administrație Locativă. 11) Cap de cocos! — Surîde la Pronosport — Ziar sportiv spaniol (apropo de Di Stefano). 12) Înaintaș ... legendar — Tunet de aplauze — Blînde în cîmp. 13) Jucători a la Ozon și Dumitriu — Pe terenul propriu.

Cuvinte cunoscute mai puțin: **Uno, Opi, Riom, Odo.**

FRĂȚILĂ

ȘI... PREDECESORII SĂI

A marca trei goluri într-un meci oficial interțări, constituie o veritabilă performanță, cu care se poate mîndri orice jucător consacrat, dar mai ales un debutant ca Frățilă, proaspătul nostru internațional A, recunoscut de altfel pentru eficacitatea sa, pentru simțul porții cu care este înzestrat.

Isprava reușită în partida cu Elveția de dinamovistul bucureștean este ceea ce britanicii obișnuiesc să numească „hat-trick", adică înscrierea a trei goluri consecutive. Asemenea performanțe se întîlnesc destul de rar în jocurile internaționale și atunci cînd se produc ele sînt apanajul unor fotbaliști care „simt" poarta și dovedesc o mare poftă de... goluri. Chiar anul acesta am avut ocazia să înregistrăm cîteva asemenea recorduri fotbalistice: Eusebio *a înscris patru goluri în meciul Portugalia—R.P.D. Coreeană, din campionatul mondial, iar* Farkas *a marcat toate golurile echipei Ungariei în partidele cu Franța (4—2) și Austria (3—1).*

Dar să revenim la fotbalul nostru și să subliniem că Frățilă a reluat (să fie într-un ceas bun..) o tradiție a unor... înaintași ai săi, la timpul lor, cu nume de mare rezonanță în activitatea fotbalistică de la noi. În paginile istoriei fotbalistice se întîlnesc cîteva asemenea performanțe realizate în confruntări internaționale. Iată-le:

Rudi Wetzer, *masivul centru înaintaș de altădată, a înscris CINCI goluri în poarta națională Greciei, la București în anul 1930. Un alt înaintaș centru al sistemului clasic de joc,* Grațian Sepi *(II) și-a înscris numele cu PATRU goluri în meciul România—Ungaria (5—1), disputat tot la București, în 1933, în cadrul „Cupei Europei Centrale" pentru echipele naționale amatoare. Alți doi jucători dinainte de război au devenit și ei performeri cu TREI goluri.* Ghiță Ciolac *a izbutit acest lucru (o dată ca mijlocaș!) de două ori și de fiecare dată în fața aceleiași echipe, a Bulgariei, în 1929 la București (3—0) și în 1933, tot la București (7—0, în cadrul Cupei Balcanice). În schimb,* Iuliu Bodola *s-a putut lăuda cu faptul că a marcat de trei ori cîte trei goluri: în 1931 la Atena (4—2 cu Grecia), la Kaunas (4—2 cu Lituania) și în 1936 la București (3—2 cu Iugoslavia).*

Alți fotbaliști au completat, după război, această listă a golgeterilor în partide interțări. Iuliu Farcaș *a fost principalul factor al victoriei noastre în jocul cu Albania (4—0 la Tirana), marcînd trei goluri și cîștigîndu-și porecla de „picior de aur", într-o linie de atac în care figurau* Marica, I. Covaci, Dumitrescu III *și* Reuter. *Cinci ani mai tîrziu, într-un meci România—R. D. Germană, disputat la București,* Gheorghe Vaczi *a marcat toate golurile victoriei (scor: 3—1), jucînd alături de Paraschiva—Ozon de o parte, și Petschovschi—Filote de alta. În 1959, la Varșovia, un alt meci amical, cu Polonia și alte trei goluri înscrise de un singur jucător, tot un centru înaintaș,* Mircea Dridea, *care juca între Oaidă—Constantin și Seredai—Tătaru. În sfîrșit, în 1964, cu prilejul turneului olimpic din Japonia, România a învins Ghana cu 4—2 la Osaka, iar trei goluri au fost opera lui* Pavlovici.

Desigur, lista mai cuprinde și alți jucători, dar cu cîte două goluri numai, ceea ce constituie un merit, dar nu se ridică la nivelul performanței de care vorbim.

Toți laolaltă, însă, sînt predecesorii ai lui Frățilă, recentul performer. Ne bucură această reluare a unei tradiții; sperăm că Frățilă se va menține pe linia unei eficacități sporite și dorim ca pe lista recordmanilor să-și înscrie numele și alți atacanți.

P. G.

O fotografie pentru albumul dvl: Frățilă, atacantul reprezentativei noastre, care în meciul său de debut, a înscris 3 din cele 4 goluri în poarta elveților